Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку: (212) 227-5250
" 227-5251

РІК LXXXVI. Ч. 78. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 7-го КВІТНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, APRIL 7, 1979 No: 78. VOL. LXXXVI.

САЛТ II СПРИЧИНИТЬСЯ ДО ПОЛІПШЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ ЗСА ТА СССР — ТВЕРДИТЬ БЖЕЗІНЬСКІ

Чікаго. — Промовляючи тут в середу, 4 го квітня, на засіданні місцевої Ради відносно закордонних зв'язків, д-р Збігнєв Бжезіньскі, головний дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки, твердив, що новий договір із Совєтським Союзом про обмеження стратегічної зброї (САЛТ II) потрібний не тільки із суто військово-оборонних причин, але також тому, що може спричинитися до ,,прогресу в ділянці політичних відносин між нашими обома державами''.

Зазначуючи, що Вашінгтон і Москва готові підписати САЛТ II протягом наступних кількох чи кільканадцятьох днів, Бжезіньскі признав, що новий договір не припинить конкуренцію між СССР і ЗСА щодо впливів в світі, як також вповні не зупинить перегонів у ділянці нуклеарної зброї. Але, на думку Бжезіньскі, САЛТ II може стати причиною до того, що обидві сторони зможуть краще передбачувати майбутні кроки свого ,,партнера'' в договорі, як теж сприятиме скріпленню взаємодовір'я, бо уряди двох надпотуг зможуть звертати більшу увагу на співпрацю в інших ділянках, якщо шляхом договору зменшать ,,загрозу атомової конфронтації''.

Спостерігачі вказують, що промова Бжезіньского наголошувала ,,політичні користі'', які, мовляв, принесе САЛТ II, а натомість секретар оборони Гарольд Бровн у своєму виступі в Ню Йорку в четвер, 5-го квітня, на спільному засіданні урядової Асоціяції для справ закордонної політики і приватної Ради відносно закордонних зв'язків, підкреслював військові аспекти нового договору. Таким чином, ці дві промови доповнюють себе, що є складовою кампанії Білого Дому переконати Сенат ЗСА, щоб він ратифікував договір після його підписання. Покищо біля половини сенаторів противиться цьому договорові, а для ратифікації треба згоди двох третіх сенаторів.

Коментатори підкреслюють факт, що раніше Бжезіньскі завжди зазначував, що справа підписання САЛТ II повинна бути ,,пов'язана'' з іншими американсько-совєтськими проблемами, як наприклад, агресивною діяльністю Совєтського Союзу і Куби в Африці та Азії, як теж зі справою нарушення прав людини совєтською владою. Однак, у своїй промові в Чікаго Бжезіньскі закликав законодавців і американський загал трактувати САЛТ II як цілком окрему справу і ,,не пов'язувати'' цей договір з іншими совєтсько-американськими питаннями. Спостерігачі не знають, чи Бжезіньскі дійсно змінив своє становище, чи може це тільки тактичний маневр, який має на меті запевнити, що Сенат таки ратифікує САЛТ II.

Бжезіньскі під час виступу скритикував Совєтський Союз за те, що в більшості випадків наполягає на свою мілітарну силу, щоб добитись намічений цілей. Він вказав, що ,,іде-

(Закінчення на стор. 3)

КАРТЕР УСУНЕ КОНТРОЛЮ НАД ЦІНАМИ НАФТИ, ПЛЯНУЄ ВСТАНОВИТИ НОВИЙ ПОДАТОК НА ПРОДУЦЕНТІВ

Президент Картер під час промови в справі енергетичної проблеми.

Вашінгтон. — Підкреслюючи, що ЗСА надто залежні від інших країн щодо постачання нафтової ропи, як теж вказуючи, що американська індустрія та населення вживають надмірну кількість різних енергетичних продуктів, що часто доходить до марнотратства, президент Картер у четвер, 5-го квітня, під час промови з Білого Дому, яку передавано на телебаченні та по радіо, зазначив, що в Америці існує поважна енергетична проблема і повідомив про нові заходи його уряду в тій справі. Починаючи з 1-им червня ц.р., Президент розпочне поступову ліквідацію урядової контролі над цінами американської нафтової ропи, щоб до вересня 1981-го року ціни американської нафти дійшли до рівня цін, що їх одержують за цей рід пального члени Організації країн-експортерів нафтової ропи (ОПЕК). Під сучасну пору бочка американської нафти коштує 9.65 доляра, а згадані країни-експортери одержують 16 долярів за бочку нафти.

Повідомляючи про поступову ліквідацію урядової контролі над цінами американської нафти, президент Картер заявив, що цей крок має на меті заохотити продуцентів збільшити продукцію цього роду пального, а в той самий час змусити споживачів зменшити його вживання, що спричиниться до значного заощадження нафтових продуктів.

Однак, Президент підкреслив, що звернеться до Конгресу, щоб у той самий час встановив новий податок на надмірні прибутки нафтових фірм. Додаткові податкові приходи будуть використані Департаментом скарбу для розвитку інших джерел енергії, зокрема соняшної енергії, як також для збільшення вжитку вугілля й розбудови масових засобів транспортації. Крім того, значну частину з додаткових приходів уряд може повернути менш заможним громадянам у формі податкових зворотів (,,рібейтс"), щоб вони могли покривати кошти вжи-

(Закінчення на стор. 4)

СССР засудив рішення Пекіну в справі зірвання договору

Москва. — Пресові агентства інформують, що Рада Міністрів СССР, довідавшись про рішення уряду Китайської Народної Республіки не відновлювати більше мирного договору з Совєтським Союзом, який в 1950 році підписали Йосиф Сталін і Мао Тсе-тунг, засудила це рішення і всю вину за евентуальні наслідки скинула на китайців, називаючи це потягнення ,,ворожою акцією" проти СССР й інших соціялістичних країн.

,,Немає сумніву, — пишеться у совєтській офіційній заяві, яка охоплює 1,500 слів, — що ця акція про зірвання мирного договору і договору про дружню співпрацю Китайської Народної Республіки і Совєтського Союзу є прийнята у противаґу інтересам і бажанням китайського народу". В заяві Ради Міністрів СССР далі говориться, що Совєтський Союз зробить відповідне заключення з цієї китайської акції.

Повертаючись до часів підписання цього договору, совєтська заява стверджує, що договір врятував Китай перед агресією в часі корейської війни. Із совєтської заяви виходить, що СССР був готовий продовжити реченець договору, хоч, як твердять китайці, з договору залишилася тільки назва й більш нічого.

,,Китайська ганебна агресія проти Соціялістичної Республіки В'єтнаму, показала авантюристську політику керівних пекінських кіл і як вони низько впали зрадивши інтереси соціялізму" — говориться у кінцевих рядках совєтського становища.

Між Каїром і Єрусалимом встановлено безпосереднє телефонне сполучення

Єрусалим/Багдад. — Ізраїльський прем'єр-міністер Менахем Беґін у середу, 4-го квітня, повідомив, що того дня встановлено безпосереднє телефонне сполучення між Єрусалимом і Каїром, щоб він, Беґін, і єгипетський президент Анвар ель-Садат могли в кожній хвилині переговорювати різні проблеми і полагоджувати їх моментально, уникаючи в такий спосіб непорозуміння чи зволікання в полагодженні різних справ.

Повідомляючи ізраїльський парлямент, ,,Кнессет", про встановлення безпосереднього телефонного сполучення, Беґін рівнож поінформував, що його кабінет вирішив обмінятися ратифікованими вже версіями мирного договору з Єгиптом не в Каїрі та Єрусалимі, як це раніше пляновано, але на розвідувальній базі Об'єднаних Націй серед Сінайського півострова, де залога — це американські специялісти, які мають за завдання слідити, чи котрась з двох згаданих близькосхідніх країн не розпочинає воєнних заходів. Обмін ратифікованими мирними документами має відбутися десь в наступному тижні, — заявив Беґін.

Того ж самого дня, тобто в середу, 4-го квітня, Яссір Арафат, провідник Палестинської Визвольної Організації, (ПВО) під час пресового' інтерв'ю в Багдаді, Ірак, закликав арабський світ завдати ,,стратегічний удар американським інтересам на Близькому Сході", щоб в такий спосіб ,,покарати ЗСА" за ролю, яку вони відіграли в єгипетсько-ізраїльському замиренню. Арафат, який раніше закликав Арабську Лігу встановити ембарґо на експорт нафти до ЗСА, але Ліга не прийняла цієї пропозиції, минулої середи сказав, що ,,стратегічний удар" проти Америки повинен бути подібний до революції в Ірані, в наслідок якої та багата на нафту країна ,,вийшла із сфери впливів ЗСА".

ПАПА ЗАСУДЖУЄ КНИЖКУ ФРАНЦУЗЬКОГО ТЕОЛОГА

Рим, Італія.—Папа Іван Павло II публічно засудив книжку французького теолога, яка заперечує воскресення Ісуса Христа і оспорює непомильність Папи. Автором книжки під заголовком ,,Коли я є Богом'' є Жак Погіє, монах чину Домініканів. Це перша книжка, що її Ватикан засудив за останні 12 років.

ВАСИЛЕВІ СТУСОВІ ЗАГРОЖУЄ НОВИЙ СУД. ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ІНШИХ

Ню Йорк.—(Пресова Служба ЗП УГВР). — На Захід надійшли нові вістки про переслідування діячів українського руху опору.

Василь Стус

Василь Стус, який перебуває на засланні в Магаданській області, після закінчення 5-річного терміну ув'язнення, знаходиться тепер під сильною загрозою нового арешту. Останньо Стуса викликали до КҐБ на переслухання, під час якого погрожували йому процесом. Міжнародна Амнестія і Британський ПЕН-клюб вже розпочали акції на захист Стуса — висилання телеграм до уряду СССР. Вищезгадані установи закликають ширше громадянство до негайної акції в обороні Василя Стуса.

Валерій Марченко, український політичний в'язень, який був арештований в 1973 році і засуджений на 6 років ув'язнення і 2 роки заслання, під сучасну пору перебуває в лікарні Пермського табору ч. 35. Марченко важко хворий на нирки і стан його здоров'я загрозливий.

Стефанія Шабатура, після закінчення 5-річного терміну ув'язнення, перебуває тепер на засланні в Курганській області. Вона одержала відмовну відповідь на своє прохання про дозвіл еміґрувати на Захід.

Іванові Кандибі, який після відбуття 15-річного ув'язнення, від 1976 року живе в Пустомитах біля Львова, знесли адміністративний нагляд.

У лікаря і кандидата наук Володимира Малінковича органи КҐБ провели обшук на початку березня ц. р., під час якого забрали вірші та літературні збірки. Перед обшуком кількаразово викликали до КҐБ його дружину і пропонували їм еміґрувати за кордон. Малінковичі відмовилися. Тепер їм загрожують дальшими репресіями.

Згідно з новими інформаціями, слідство у справі Йосифа Зісельса продовжене. Процес має відбутися щойно при кінці квітня. Зісельс був арештований в грудні минулого року за опозиційну діяльність.

Кардинал Вишиньскі зустрівся з дисидентами

Варшава. — Пресове агентство Ассошіейтед Пресс інформує, що примас Польщі кардинал Стефан Вишиньскі зустрівся і розмовляв цілу годину з представниками трьох польських дисидентських груп. Речники Комітету оборони соціяльних прав відмовились від коментування цієї зустрічі й не бажали входити в деталі розмови з кардиналом Вишиньским. Вони тільки зазначили, що розмова була ,,приватного харектеру" і корисна для обох сторін.

Інші джерела подають здогади, що розмова кардинала Вишиньского з дисидентами мала на меті відмовити їх від драстичних акцій в часі приїзду до Польщі Папи Івана Павла II, заповідженого на місяць червень ц.р. Польська режимова преса нічого не згадує про цю зустріч.

В Римі закінчився конґрес італійської Комуністичної партії, Берлінґуер залишився генеральним секретарем

Рим, Італія. — У вівторок вечором, 3-го квітня ц.р., тут закінчився конґрес італійської Комуністичної партії, яка являється другою, після християнських демократів, політичною силою, що бажає парляментарним способом дійти до влади використовуючи для цього міцну виборчу партійну машину. В Конґресі взяло участь понад 1,500 делеґатів і представники від багатьох комуністичних партій світу. Совєтську делеґацію цим разом очолював старий член Політбюра Арвід Ю. Пельше. Москва, як виглядає, не приділяла великої уваги конґресові, бо в противному випадку, як цього сподівалися самі італійці, репрезентантом Москви був би вищий ранґою репрезентант компартії СССР.

Китайська Народна Республіка, як і в минулому, не вислала на конґрес своїх представників, але амбасадор Китаю до Італії Зганг Юй взяв участь, але як представник уряду, а не як представник Компартії. Зганг розмовляв однак з генеральним секретарем італійської Комуністичної партії Енріком Берлінґуером, який, до речі, був знову переобраний на це становище, і дораджував італійським комуністам вислати делеґацію до Пекіну на розмови з китайськими керівниками.

Політичні спостерігачі підкреслюють цікавий факт, що на конґресі дійшло до об'єднання між так званим просовєтським крилом в компартії і еврокомуністами. Спостерігачі не виключають, що урядова криза, розв'язання парляменту і можливість нових виборів дали стимул до цього об'єднання, бо фактично італійські комуністи розпочали на конґресі уже передвиборчу кампанію, заповідаючи повну перемогу Компартії у червневих виборах. Лідера промосковської фракції Армандо Коссутту вітали рясними оплесками, коли він закликав до відновлення ,,братських зв'язків" із Совєтським Союзом. Знову ж прихильник еврокомуністичного руху Емануель Макалюсо заявляв, що наголошування ,,братських зв'язків" із совєтським бльоком не є помічним для італійських комуністів, які повинні розширити свої міжнародні зв'язки і бути незалежними, якщо йдеться про міжнародні проблеми. Пєтро Інґрао, колишній ,,реваль" Берлінґуера підкреслював, що Компартія дечого навчилася від совєтської революції, а тепер мусить приглянутися до демократичної тактики соціялістичних партій Західньої Німеччини, Великої Британії, Скандинавських країн тощо. Берлінґуер, торкаючись ,,братерських зв'язків" із країнами совєтського бльоку заявив, що було б абсурдом шукати тепер коренів в жовтневій революції й думках та досягненнях Леніна. Берлінґуер проаналізував при тій нагоді також багато інших проблем політичного, соціяльного й культурного характеру, які нуртують тепер в Італії.

У Камбоджі продовжуються бої

Бангкок, Тайлянд.—В'єтнамські війська, які раніше цього року повалили комуністичний режим прем'єр-міністра Поль Пота в Камбоджі, посилили свою кампанію у західніх частинах цієї країни з метою очистити терен від залишків колишніх військ Камбоджі.

Дипломатичні джерела твердять, що совєтські літаки привезли біля 50,000 в'єтнамських вояків до Баттамбанґу та Сієн Реапу у підготовці до нової офензиви проти військ Поль Пота, які ховаються в гористих теренах північно-західньої Камбоджі та переводять частіші напади на в'єтнамські військові бази. Деякі джерела твердять, що минулого тижня війська Поль Пота були перетяли на якийсь час комунікацію поміж Баттамбанґом і столицею Пном Пень.

Генеральний секретар НАТО перестерігає перед плянами СССР

Брюссель. — Промовляючи під час церемонії відзначування 30-річчя існування Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), Йозеф Люнс, генеральний секретар цієї оборонної організації країн вільного світу, в середу, 4-го квітня, перестеріг Захід перед небезпекою з боку Совєтського Союзу, заявляючи, що Москва ще не відреклася своїх ,,експансіоністичних плянів".

Генеральний секретар Люнс сказав, що Захід далі стоїть на становищі, що політика детанту із комуністичним бльоком конечно потрібна, але додав, що ведення політики детанту, без задовільної оборонної спроможности, було б для Заходу ,,дуже нерозсудливим рішенням".

ФІЛІППІНЦІ СУДИТИМУТЬ ЗАЛОГУ В'ЄТНАМСЬКОГО КОРАБЛЯ

Маніля, Філіппіни. — Тут у вівторок, 24-го квітня, розпічнеться судова розправа над капітаном і 17-членною залогою вантажного корабля, який причалив нелеґально до порту в Манілі з 2,318 втікачами з В'єтнаму.

Прокуратура Манілі обвинувачує залогу корабля в пофальшуванні документів, в яких не було згадки втікачів, та у відмові податись до Гонґ Конґу, як цього вимагала охоронна сторожа порту. Максимальний вимір кари — 10 років ув'язнення. Крім того, суд може накласти грошову кару в сумі 68 долярів за кожного втікача, що дало б загальну суму біля 160,000 долярів.

В НЮАРКУ ПОМЕР БЛ.П. ВОЛОДИМИР ТЕРЕЩУК

Нюарк, Н.Дж. — У четвер, 5-го квітня ц.р. тут помер несподівано на удар серця активний член Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) й інших громадських організацій бл.п. Володимир Терещук.

Панахида буде відправлена в неділю, 8-го квітня о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвин і Литвин, а похорон в понеділок, 9-го квітня о год. 9:30 рано до церкви св. Івана Хрестителя, а потім на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Покійний залишив в жалобі дружину і три дочки з родинами.

Член УНС у Відділі 219.

УНС ВІДЗНАЧИВ СТОРІЧЧЯ НАРОДЖЕННЯ СИМОНА ПЕТЛЮРИ ВИПУСКОМ АЛЬМАНАХА

Джерзі Сити. — Цьогорічний Альманах Українського Народного Союзу, висилка якого всім передплатникам ,,Свободи'' почалася цього тижня, присвячений сторіччю з дня народження Симона Петлюри, Головного Отамана Військ Української Народної Республіки та Голови її Директорії, творця і символа новітнього українського державного самовизначення. Присвята цьогорічного Альманаха УНС Симонові Петлюрі у сторіччя його народження зазначена вже на мистецькій обкладинці книжки, яку виконав Богдан Титла, і Альманах починається віршем Бориса Лисянського ,,Пам'яті Симона Петлюри''. Головну статтю: ,,Петлюра, Петлюрівці, Петлюрівство'' написав генерал-хорунжий К. Мандзенко і цій же темі присвячені дальші статті: Уласа Самчука ,,Державна концепція Симона Петлюри'' та стаття проф. д-ра Миколи Степаненка, віцепрезидента УНР в екзилі, про ,,Постать Симона Петлюри в підсовєтській літературі''. Посереднє відношення до цієї теми мають статті Івана Кедрина ,,Соборність'' (до 60-річчя Акту Злуки 22-го січня 1919-го року), джерельна стаття проф. д-ра В. Трембіцького ,,Документація українського державного самовизначення 1917-1924'' та уривок зі спогадів полковника Армії УНР Степана Самійленка ,,На змушеній чужині''. Цю частину Альманаха доповнюють вірші Остапа Тарнавського ,,Про Отамана Петлюру'' та Богдана Кравцева ,,Сімнадцятого року''. Всі статті багато ілюстровані.

На дальший зміст цього Альманаха склались статті А. Драгана, Володимира Сохана і д-ра Володимира Душника (англ. мовою) про Український Народний Союз з нагоди його 85-річчя та статті: Остапа Сокольського ,,По Канадській Україні'', М. В. ,,Ажурові хмаросяги'', Ігоря Дляботи ,,Гельсінкська Група в Києві'' (анг. мовою), д-р Марії Клячко ,,Чотири дні у Львові'', Терентія Кравчини ,,Свято життя'' (передруковані із ,,Сучасности'' ,,Нотатки нехристя про світ Божий і релігійне мистецтво''), архипресв. Сергія Кіндзерявого-Пастухова ,,Про любов Христову'', Любови Коленської ,,Титан слова'' (про Лесю Українку), д-ра Луки Луцева ,,Клопоти і радощі літературного ре-

(Закінчення на стор. 3)

Фотокопія [поменшена] кольорової обкладинки ,,Альманаха УНС — 1979''.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно): Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії).

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перший крок

Минулого понеділка Найвищий Суд ЗСА відкинув рішення нижчого суду, згідно з яким уряд Нюйоркського стейту не міг призначувати фонди приватним школам, між ними й парафіяльним. Йдеться тут про повернення тим школам грошей, які вони видали на книговодство і переведення іспитів, що їх вимагає стейтова Рада Шкільництва. Зразу рісля рішення Найвищого Суду стейтовий касир повідомив, що він розпочне висилати біля 2-ом тисячам приватних шкіл коло 20 мільйонів долярів, які були „заморожені" від 1975-го року, коли згаданий нижчий суд був вирішив, що звернення цих фондів приватним школам — в більшості парафіяльним школам різних віровизнань — противиться Першому Додаткові до Конституції ЗСА, бо, мовляв, призначення цих грошей означало б, що „стейт підтримує релігію",а також може нібито спричинити „надмірне пов'язання уряду з релігійними справами".

Найновіше рішення Найвищого Суду щодо звороту грошей парафіяльним школам треба вітати, бо попереднє рішення нижчого суду було ще одним доказом, до яких абсурдних крайностей доходить багато американських суддів у своїх інтерпретаціях Першого Додатку до Конституції. Цей Додаток вони часто інтерпретують в такому вузькому розумінні, що навіть відмовляються дозволити покрити кошти книговодства та іспитів, що їх вимагають стейтові Ради Шкільництва.

А фактично Перший Додаток до Конституції ЗСА тільки має на меті не допустити до того, щоб в ЗСА була створена якась „офіційна урядова релігія", яка одержувала б спеціяльну фінансову підтримку з боку уряду. Проте, багато суддів, як рівнож президент Джіммі Картер і деякі законодавці чомусь уважають, що Додаток забороняє будь-яку допомогу парафіяльним школам, не зважаючи на те, що різні віровизнання мають такі школи, отже, немає загрози, що котресь віровизнання стане „офіційною урядовою релігією".

Крім того, прихильники фінансової урядової допомоги парафіяльним школам вказують на факт, що відразу після ратифікації Конституції в кінці 18-го сторіччя багато стейтів, між ними і Ню Йорк, постійно призначували фінансову допомогу різним парафіяльним школам і ніхто з авторів Конституції та Першого Додатку до неї не протиставав проти цієї допомоги.

Хоча президент Картер та ряд законодавців не погоджуються з ними, одначе багато сучасних спеціялістів в ділянці конституційного права твердить, що не тільки парафіяльні початкові та середні школи повинні одержувати фінансову допомогу від стейтових чи федеральних урядів, і то не тільки звороти за кошти книговодства та переведення іспитів, але також щоб батьки, діти яких ходять до приватних парафіяльних шкіл, одержували податкові кредити з уваги на те, що вони фактично несправедливо мають подвійні видатки, бо платять за навчання своїх дітей у приватних школах, а крім того, платять податки на підтримку системи публічних шкіл. Ці батьки, посилаючи своїх дітей до парафіяльних шкіл, теж допомагають публічним школам тим, що запобігають переповненню в тих школах.

У половині минулого року Палата Репрезентантів була схвалила податкові кредити для батьків, діти яких навчаються в парафіяльних чи інших приватних школах, але Сенат і президент Картер уважали, що податкові кредити, мовляв, противорічать Першому Додаткові до Конституції, який запевняє „відокремлення церкви від держави". Під натиском Сенату і Білого Дому члени Палати Репрезентантів погодилися відтягнути із законопроєкту в справі шкільництва пропозицію щодо податкових кредитів для батьків учнів приватних шкіл. Це було помилкою, бо ті батьки заслуговують на податкові кредити, як теж заслуговують на безпосередню фінансову допомогу приватні парафіяльні школи.

Була б велика шкода, якщо в Америці перестала б існувати сітка приватних шкіл тому, що адміністрації тих шкіл не матимуть задовільних фондів, а батьки не будуть спроможні далі оплачувати кошти навчання своїх дітей в тих школах і в той самий час платити податки на підтримку публічних шкіл. Адже публічна та приватна системи початкових і середніх шкіл не противорічать собі, а фактично доповнюють одна одну своїми дещо відмінними підходами до навчального процесу у плюралістичному американському суспільстві.

Рішення Найвищого Суду ЗСА щодо зворотів коштів приватним школам Ню Йорку за книговодство і за переведення іспитів — це перший крок до вірної інтерпретації Першого Додатку до Конституції. Треба надіятися, що в найближчому майбутньому всі частини федерального уряду, себто виконавча, законодавча і суддейська, прийдуть до правильного висновку, що також інша фінансова допомога тим школам, як теж податкові кредити батькам дітей у приватних школах — це не тільки легальні, але й корисні заходи.

Почались переслухання в справі порушень прав людини в ЗСА

Вашінгтон. — Спеціяльна Комісія Конгресу ЗСА для слідкування за приміненням Гельсінкських угод почала переслухування в справі порушень прав людини в ЗСА, заслухавши ряд свідків, які вказали на порушення прав національних меншинних груп.

Голова Комісії конгресмен Данте Фассел заявив, що Комісія перевірить „кожний закид чесно і відкрито", хоч він певний, що ЗСА ведуть перед у приміненні всіх гарантій Гельсінкських угод. Його твердження піддержав співголова Комісії, сенатор Клерборн Пелл, додаючи, що жадна країна не має „перфектного рекорду" в ділянці прав людини і що в майбутньому прийдеться присвятити багато уваги цій справі.

Під час переслухань поодинокі представники індіянських, негритянських, еспаномовних та інших меншинних груп свідчили про порушення основних прав членів тих груп, вказуючи на дискримінацію в ділянках шкільництва, затруднення на працю, примінення законів тощо.

I. Світ

ПЕКІН І МОСКВА

(Спільне й різне в політиці та ідеології)

[2]

Японія пішла своїм шляхом, накресленим напівлегендарним проєктом прем'єра Танака з минулих років. Це була доктрина, в якій інтереси Японії мають бути пов'язані з азійським простором, а з Китаєм у першу чергу. Безперечно зберігається також т. зв. Пан-Туранський плян, що був надрукований на початках 1930-их років, включно з мапою народів Азії, на якій було занотовано колонії українських поселенців. Ми бачили ту мапу, але не змогли її дістати, бо була заборона воєнного штабу, про яку наш приятель-вчений мабуть не знав, коли показав нам її. Він, до речі, був дорадником Н. Рериха в подорожі по Далекому Сході.

Нагадаємо те, що проф. Інґ-ші Ю виступив в початку цього року із своєю пригадкою, що в часі правління династії Сунґів (960-1279) існувала держава Танґ (сучасний Нанкін та околиці), яка добровільно приєдналася до імперії Сунґів, а через три роки імператор Сун ІІ анексував та зробив з неї свою провінцію. Він пояснив це дуже просто: „безперечно Танґ не є винен, але імперія мусить бути єдина... не зручно коли хтось спить мирно біля мого ліжка!..."

Таке розуміння є спільне Пекіну і Москві. Тільки є та різниця, що Москва переводить свою експансію під фальшивими лозунґами, мовляв, об'єднання „проґресивних, демократичних і соціялістичних устроїв для щастя народів" (тепер вже не вживається лозунґ пролетаріяту), а Пекін переводить заходи консолідації свого режиму всередині, заявляючи твердо, що не має плянів для експансії. На довшу мету таких плянів безперечно немає, бо бракує для того належного апарату, головне матеріяльних засобів, зброї та технології.

Маємо однак докази, що обидві тоталітарні держави прийшли до влади шляхом обману та терору. Москва створила свою імперію фізичним знищенням десятків мільйонів своїх громадян під час т. зв. громадянської війни, коли нищилися мільйони ворогів „пролетаріяту", потім прийшла колективізація, а після останньої війни — очищення новоздобутих територій від клясових ворогів системою ҐУЛаґу. Разом біля 20,а може й більш, мільйонів, Це фізичне знищення становить 15-20 відсотків всього населення Совєтського Союзу (знищення „насекомих" за образним виразом самого творця того союзу — Леніна-Ульянова, духового спадкоємця Нечаєвського вчення).

У Китаї було інше положення. Влада комуністів прийшла через знищення також біля 15-20 мільйонів, головно в містах. себто не більш як 3 відсотки всього населення країни. Хочемо тут підкреслити, що селянство не було зачеплене, навіть досьогодні живуть у значній кількості бувші „помещики". Такого дива в Совєтах не могло бути. Отже виходить, що китайський тоталітаризм був більш ліберальний, аніж марксизм-ленінізм московського ґатунку.

Перед тим, як говорити про московську сторону комунізму, згадаємо, як прийшов Ленін до влади. Відомий знавець московського комунізму Бертрам Вольфе в своїй лекції „П'ятидесятиліття комунізму в Росії", виголошеній на конференції в Пало Альто в Каліфорнії 9-го жовтня 1967 року, сказав, що Ленін був великий шахрай-жонглер семантики, яку він переводив послідовно роками. „З приходом диктатури він розпочав розвалювати основи марксизму й тепер це стало вже реальним фактом. Бо марксизм-ленінізм є конґломерат лозунґів, що змінюються згідно з вимогами тактики та стратегії часу, та нічого не мають спільного з ідеологією, бо вона одягнена в цю назву, а всередині є порожнеча, бо влада в Москві турбується тільки своїм дальшим існуванням".

„Ленін ненавидів селянство, вважаючи його основою дрібнобуржуазного клясу, який треба знищити до основ, щоби вижила „пролетарська революція". Одначе треба нагадати, що Ленін сам ніколи не працював, а жив спочатку за рахунок батьків, а потім за рахунок партійної „каси". В журналі „Іскра" в 1902 році він писав щось іншого про революцію.

Ми мали нагоду обмінятися листами з цим знавцем Москви стосовно його лекції, але шкода, що не було надруковано та навіть не існує нотаток про полеміку, яка тоді відбулася на тій п'ятитижневій конференції в 1967 році.

Існує інша оцінка, правда, дуже близька до вищенаведеної, це є в праці філософа-політика проф. Ганни Арендт в її книзі „Про революцію".

У своїй головній праці „Походження тоталітаризму", вона в останніх розділах проводить спільні паралелі між розвитком нацизму та комунізму московського ґатунку, які в основі є оперті на терорі та частково на антисемітизмі. До речі, в цій праці присвячується важливі питання України та зазначено, що сталінське переведення колективізації спричинило знищення 8 мільйонів українських селян (стор. 417, нотатка ч. 81).

Тут приходимо до цікавого заключення, що нам показують московські та китайські статистики. Доказом різного підходу до проблем терору є показники московської статистики, яка виявила, що в наслідок знищення не тільки інтелігенції, але зокрема селянства прийшло до того, що замість очікуваного збільшення населення виявилась в 1939 році нестача кількох мільйонів, зокрема в Україні. А також з статистики 1959 року Москва побачила, що вона більше не може губити робітничі кадри, тому треба було якось рятувати ситуацію. Почалося використовування т. зв. „квіслінгів": в Україні В. Щербицького, в Мадярщині — Я. Кадара, в Польщі — Є. Герека, в Чехо-Словаччині — Г. Гусака, тільки в Румунії не знайшли досі потрібного, щоб усунути Чавшеску, або в Югославії — Тіта.

Такі „квіслінги" є в азійській частині Совєтського Союзу, зокрема в Казахстані та Узбекистані. Цим підтверджується, що комуніст є не тільки аґент Москви, але одночасно зрадником свого народу, бо він не має вибору, якщо став на співпрацю з центром „світового соціялістичного руху". Мао показав свій практичний розум. Він пішов іншим шляхом, бо йому не треба було шукати „квіслінгів". Мао зформував теорію, що являлася запереченням кремлівського вчення. Це він з'ясував у своїй промові в 1957 році „Як переводити справи протиріч серед народу", себто, як трактувати різні погляди на політику та життя. Можна твердити за думками Ганни Аредт, що це була перша спроба серйозного писання про політичні справи після смерти Леніна.

То була основа нової ідеології й ідеологічна ініціятива тепер перейшла з Москви до Пекіну. Москва вже не є центром комуністичного вчення. Прапор в Москві є червоний, але війн показує не революцію комунізму, а московський шовінізм, з яким прийшли пляни творення „єдиного совєтського народу" з розгулом черносотенного обмосковлення, ненависти до всього не „русскаво", що являється точною копією програми „Союза Русскаво народу", або не менш погромницького — „Союза Архангела Михаила", як це зазначав ще в початку 1930 років у своїй праці про Росію професор Колюмбійського університету Робінсон.

[Продовження буде].

Панас Феденко

РОЗЧАРОВАНІ

Мова про розчарованих диктатурою і абсолютизмом. Терор партії якобінців (1793-1794) в час Великої Революції у Франції відхилив немале число діячів цієї партії від режиму диктатури. Настав переворот в місяці „термідорі" 1794 року. Головні організатори режиму Робесп'єр і Сен Жюст загинули під ножем ґільйотини. Незабаром до влади, в наслідок державного перевороту прийшов генерал Наполеон Буонапарте, родом із Корсики. Демократи надіялися, що він як „перший консул республіки", забезпечить вільний устрій Франції.

Але Бонапарт скинув демократичну маску і проголосив себе „імператором французів". Він став абсолютним монархом і владу хотів забезпечити для свого потомства. Війни Наполеона за розширення імперії вели Францію до руїни. І деякі міністри Наполеона це зрозуміли (наприклад, Талейран); розчаровані бажали упадку абсолютного монарха. Після упадку Наполеона в 1814-1815 роках мировий конгрес у Відні вирішив вернути династії Бурбонів владу у Франції, але з умовою, що король дасть французам конституцію. То була б запезпека проти війни, яку абсолютний монарх може легко почати, не питаючи своїх підданих. Цікаво, що колишні якобінці і міністри під владою Наполеона служили й королям з роду Бурбонів (Талейран, Фуше та багато інших).

Кожний знає про розчарованих тиранією російської компартії у СССР та в інших країнах під комуністичною владою. Рафаїл Абрамович, російський соціял-демократ, згадує у своїй книзі „Soviet Revolution".

(Ню Йорк, 1960) про приїзд Н. Бухаріна, ленінового „соратника", в Америку 1936 року. Бухарін мав розмови з російськими соціялістами, нарікав на деспотизм Сталіна, що його він обвинувачував за порушення усіх моральних прав і звичаїв. Сталін учинив криваву розправу над усіми розчарованими комуністами і над тими, яких підозрівав, що вони втратили „большевицьку пильність". В час „чисток" загинули многі комуністи, що шукали захисту в СССР, тікаючи від переслідувань у своїх країнах: поляки, еспанці, мадяри, німці і т. д. Кривавий терор так струснув деяких комуністів і прихильників московського режиму, що вони відвернулися від „Заповітів Леніна" і приєдналися до демократичного соціялістичного руху: Джон Стрейчі, міністер в уряді Клемента Еттлі в Англії, Герберт Венер, голова соціял-демократичної фракції в парляменті Західньої Німеччини в Бонні, і багато інших.

Ця переоцінка не припинилася і в Україні. Критики беззаконного режиму — Лук'яненко, Руденко, Чорновіл, Григоренко, Плющ та інші пройшли комуністичну „школу" і переконалися, що шлях деспотизму веде народи до руїни фізичної й моральної.

Можна згадати також людей, розчарованих необмеженою владою в Німеччині. В культурному світі відоме ім'я німецького історика Теодора Моммзена (1817-1903), автора славної „Римської історії". До війни Прусії та її німецьких проти Франції союзників (1870-1871) Моммзен був захоплений надією на об'єднання всіх німецьких країн під централізованою абсолютною владою. У цій великій німецькій державі мусів би „кожний німець коритися (наказам влади. П. Ф.) і перед нею кожний чужинець мав би дрижати". Ці слова Моммзена дають вираз націоналізму, якому поклонялися. численні німецькі науковці, мистці, журналісти, письменники й політики. Для них німецька соборність в централізованій державі, здавалося, рішала всі проблеми: свобода громадян, незалежність думки, участь в рішенні громадських справ цих німецьких патріотів не інтересувала: „начальство" (Obrigkeit) мало б опікуватися жителями, не питаючи їх думки й бажання. І після перемоги над Францією в війні в 1870-1871 роках Моммзен був деякий час захоплений політикою канцлера Бісмарка, який „залізом і кров'ю' об'єднав німецькі країни і зробив Німеччину могутньою імперією.

Однак незабаром прийшло гірке розчарування. Знаменитому історикові, який бачив розквіт культури в стародавніх державах-містах Греції (Атени особливо) в зв'язку з політичною свободою, Моммзенові була органічно відразлива надутість військової касти, що запанувала в Німеччині, і самозадоволення міщанства, яке, мов отара овець, йшло за пастухом Бісмарком, бо той режим давав матеріяльні вигоди. Цю покірність суспільства режимові „Псевдоконституційного абсолютизму" в Німеччині вважав Моммзен за найбільше зло: „Бісмарк зломив нації хребет", — писав Моммзен.

Система фальшивого, ніби конституційного абсолютизму, створена Бісмарком, діяла в Німеччині аж до листопада 1918 року. Ця система давала монархові рішати справи закордонної

(Закінчення на стор. 4)

З НАШИХ БУДНІВ

ЩЕ ОДИН ВИШИВАНИЙ!

(На ювілей В. Авраменка)

На фейлетона п.з. „Вишиваний Губернатор" наспіли, слава Богу, симпатичні відгуки, за які в цьому місці красно дякую всім, що так відгукнулися. Але прийшов також критичний лист, що його дозволю собі в цьому місці зацитувати:

„Це дуже гарно, — пише земляк з Торонто, — що спом'янули добрим словом двох Вишиваних Василів — одного з габсбурзького роду, другого — бібрецького, але я дивуюся, як Ви могли забути третього — маестра Василя Авраменка, що з вишиваною сорочкою просто не розлучається, днює в ній, можна б сказати, і ночує, а до вишиванки ще й козацьку шапку на голові носить! І це його, Авраменкова заслуга, що ми маємо в Канаді таких патріотів, як пан сенатор Юзик чи достойний губернатор Шраєр, бо вони обидва ходили в Вінніпеґу до Авраменка на курси українських національних танців".

Так то вже після великодньої сповіді та по відправленні покути, прийдеться хіба ще раз покірно вдаритись у груди і сказати: „Согрішив"! Забув віддати належну честь і шану одному з найбільш вишиваних патріотів-ювілятів, з чого прилюдно в цьому місці сповідаюся і прошу в нього прощення!

Та на цьому не кінець моїм проблемам! Оце тільки вчора зачепив мене на політичному перелазі в „Діброві" один з друзів-патріотів і поставив мені таке питання в справі формальній:

— Ти аґітуєш членів Головного Комітету Підгаєчан з Детройту, щоб вони носили вишивані сорочки... А чому б тобі першому не дати їм доброго прикладу та не одягнутись, скажемо, на наш Великдень старого стилю у таку вишиванку, що її носив колись твій великий учитель і старший колеґа за фахом, Іван Франко?... А якщо в тебе такої сорочки немає, то попроси панну Марійку Шуст з Українського Музею, щоб тобі позичила.

Є в мене вишивана сорочка, чесне слово даю, рідні сестри з України дрібненько її вишивали-гаптували, ще й тоненьку гарасівочку долучили! Що з того, коли вона пошита на мої, старокрайові формати, а теперішні, на жаль, не дозволяють мені вмістити своєї фігури в національну ношу...

Ікер.

РЕЗОЛЮЦІЇ ТРЕТЬОГО СКВУ

СХВАЛЕНІ В НЮ ЙОРКУ У ДНЯХ ВІД 23-ГО ДО 26—ГО ЛИСТОПАДА 1978 РОКУ

(4)

Конґрес зобов'язує українські чинники у вільному світі поробити всі можливі заходи у цьому напрямі, щоби домогтися привернення права на існування і свободу всіх релігійних об'єднань в Україні.

Із задоволенням стверджуємо, що в останньому десятиріччі здійснюється патріярхальний устрій Помісної Української Католицької Церкви під проводом її Голови, Їх Блаженства Патріярха Йосифа, Кардинала Сліпого. Цей факт СКВУ уважає позитивним розвитком у релігійному житті нашої діяспори.

5. Свідомі того, що на Рідних Землях іде нищівний наступ окупаційного режиму на здобутки тисячолітньої української культури та проходить безпощадних терор проти діячів української культури і що українці в діяспорі постепенно підпадають під впливи культури країн їхнього поселення, делеґати Третього СКВУ апелюють до широких кіл українського громадянства зберігати в повній чистоті здобутки української культури й всесторонньо підтримувати творчість діячів української культури, зокрема образотворчих мистців, артистів сцени, скульпторів, творців народного мистецтва, поетів та письменників, композиторів і музиків, українські хори й танцювальні ансамблі, українську пресу — словом, всіх тих, хто причиняється до збереження або творить українську культуру.

6. Передаючи вислови щирого признання і подиву тим українським науковцям на Рідних Землях, які в найстрашніших умовах гніту, терору й ламання душ окупантами України продовжують історичну місію української науки в боротьбі за державну незалежність і свободу наукових дослідів, делеґати Третього СКВУ звертаються з гарячим закликом до всіх українських науковців у країнах вільного світу продовжувати свою наукову діяльність для добра Української Справи, виповнюючи ті прогалини в українській науці, які в Україні комуно-московський окупант пофальшував або знищив.

Кладучи спеціяльний наголос на вирощування молодої ґенерації українських науковців, Третій СКВУ закликає українське громадянство підтримувати своїми щедрими пожертвами установи української вільної науки, щоби допомогти молодій науковій зміні розвиватися і плекати українську вільну науку.

7. Доцінюючи постійну розбудову навчально-дослідчих осередків українознавства при передових університетах країн вільного світу, зокрема в Америці, Канаді та Австралії, делеґати Третього СКВУ наголошують потребу збереження й підтримки традиційних українських науково-педагогічних центрів в Европі, в тому числі Українського Вільного Університету, який став центром щорічних зустрічей українських професорів з численних університетів країн вільного світу.

Третій СКВУ стверджує необхідність присвятити більше уваги всім тим колеґіям та університетам, які створені заходами й утримувані коштом самих українців, діють у країнах вільного світу й ведуть українознавчу роботу.

8. Свідомі величезної ролі в самозбереженні української національної спільноти в вільному світі, що її поруч родини й Церкви виконують українські цілоденні народні й середні школи та доповнюючі курси українознавства, делеґати Третього СКВУ піддержують і закликають Світову Координаційну Виховно-Освітню Раду при СКВУ посилити свою координаційну діяльність для піднесення навчально-виховного рівня у школах українознавства всіх типів. Зібрані делеґати апелюють до всього українського громадянства підтримати школи українознавства морально й матеріяльно.

Третій СКВУ звертається до батьків, щоб вони висилали своїх дітей до згаданих шкіл і закликає молодечі організації тісно співпрацювати зі школами українознавства.

Українські школи повинні стояти на сторожі збереження української духовости молоді й користуватися підручниками, писаними в дусі самобутности Українського Народу, які показували б наглядно його постійне бажання і змагання жити й розвиватися у своїй власній Самостійній Соборній Українській Державі. Не принижуючи духових, культурних і технологічних осягів інших народів, зокрема досягнень безпосередніх сусідів України, в школах українознавства слід прищеплювати молоді любов до українських традицій, до української мови й культури та поширювати знання про вклад українців у скарбницю розвитку людства в поодиноких ділянках життя. Для цього слід випрацювати потрібні підручники й дбати про постійний вишкіл кваліфікованих учителів для українських шкіл.

Делеґати Третього СКВУ вважають необхідністю існування бодай одної повної середньої школи, по змозі гімназії клясичного типу, з українською мовою навчання і пропонують центральним крайовим установам розглянути можливість реалізації такого проєкту на своєму терені.

9. Українські молодечі та студентські організації традиційно давали великий вклад у розвиток українського народу, зокрема вони завжди були в аванґарді політичної та збройної боротьби Українського Народу за його національно-державну суверенність. Існуючі у вільному світі молодечі та студентські організації відіграють значну ролю у вихованню молодого покоління і творять джерело провідного активу для кожної ділянки життя-буття української національної спільноти в країнах вільного світу. Делеґати Третього СКВУ закликають українську молодь включитися у працю українських громадських установ на кожному щаблі.

10. Українські газети й журнали та їхні працівники, українські журналісти, відігравали й відіграють важливу ролю у ширенні інформацій про життя-буття Українського Народу на Рідних Землях і в діяспорі та мають великий вплив на формування громадської опінії.

(Закінчення на стор. 4)

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

САЛТ II СПРИЧИНИТЬСЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

ологічна принадність Совєтського Союзу в самому СССР і за кордоном занепала, а крім того, ніхто більше не бере собі за приклад економічної та політичної систем СССР''.

Щодо закидів, що САЛТ II дасть Совєтському Союзові військову перевагу над ЗСА, то Бжезінські заперечив ті твердження, підкреслюючи, що американська делеґація подбала, що якщо були зроблені деякі концесії для Москви в якійсь справі, то в той самий час Америка одержала концесії від совєтської делеґації в іншій ділянці. Він, наприклад, підкреслив, що САЛТ II дозволяє Америці розбудувати сітку ,,пересувних'' ракет типу ,,Ем-Екс'', які запевняють, що совєтські міжконтинентальні ракети не могли б зліквідувати оборонної спроможности ЗСА, попадаючи в ,,нерухомі'' американські ракети, якщо між цими надпотугами дійшло б до війни.

Бжезінські також твердив, що САЛТ II вперше встановляє верхню межу на кількість ,,найнебезпечнішої совєтської зброї'', а саме, на ракети із кількома атомовими стрільнами.

Головний дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки рівнож заявив, що з уваги на те, що протягом наступних кількох років напевно прийдуть зміни в керівних органах Совєтського Союзу, бо теперішні провідники вже старші віком, новий договір щодо обмеження стратегічної зброї може бути дуже корисним явищем, бо ці нові совєтські лідери переберуть владу в атмосфері взаємної здержливости щодо розбудови тієї зброї.

У підготові — друга частина Ювілейної Книги УАГ у Львові

У зв'язку з появою Ювілейної Книги УАГ, подаємо до відома всім, кого це цікавить, що згідно з бажанням і ухвалою колишніх професорів і учнів УАГ на З'їзді в вересні минулого року на Союзівці, починаємо готувати другу частину Ювілейної Книги УАГ, в якій хочемо вмістити матеріяли — відомості про визначних українських громадян, що вийшли з УАГ з усіх ділянок життя (релігія й Церква, наука, музика, мистецтво, театр, література, журналістика, політика, виховання, військовість, визвольні змагання тощо).

Рівнож хочемо видрукувати листу абсольвентів із Головної Гімназії, але з тим, що самі абсольвенти нам допоможуть. А саме: Пошукають друковане звідомлення про працю у Головній Гімназії — видане Дирекцією чи Батьківським Комітетом, або складуть тепер списки абсольвентів по клясам, подаючи рік народження, місцевість і коли складав іспит зрілости, або із згаданими інформаціями зголоситься окремо чи групово до нас.

Дальше на численні запити, чому у Ювілейній Книзі є поданий список абсольвентів, які здали іспит зрілости в роках 1912 до 1937 на Філії, вияснюємо, що цей список, завдяки інж. Евстахієві Филиповичеві, що привіз з дому книжку п.н. „Звідомлення про життя і працю в Державній Гімназії з українською мовою навчання у Львові у 1937-38 шкільному році", видану Батьківським Комітетом при школі, та доручив переписати до Ювілейної Книги. Тим способом цей частинний список абсольвентів Філії став офіційним документом для тих, що із-за воєнної хуртовини затратили матуральні свідоцтва. Ми старались дістати подібне Звідомлення із Головної Гімназії, та, на жаль, нічого не знайшли, але може тепер знайдемо.

Всі посилки матеріялів, листування чи замовлення Ювілейних Книг УАГ просимо висилати на адресу інж. Михайла Карамана (825 N. 21st Street, Philadelphia, Pa. 19130).

о. митр. Мирослав Харина
інж. Михайло Караман

УНС ВІДЗНАЧИВ СТОРІЧЧЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

цензента'', Юрія Старосольського ,,У Пласті росте новий люд'' (про Богдана Кравцева), МІКа ,,Розкажу вам про ,,Дуду'', д-ра Мирослава Драґана ,,Амбасада України в Савдійській Арабії'', репортаж Олени Бойко ,,Всі дороги ведуть до Риму'', стаття інж. Лева Яцкевича ,,Спроби комунікації з життям у всесвіті'' та репортаж А. Юриняка про ,,Суботні балаки на фармі ,,Не журись''. У тексті надруковано ще вірші Олекси Веретенченка, Ігоря Калинця та Ганни Черінь, як також поміщено оригінальні ілюстрації. Інформаціями ,,Про календар'', календарними місяцями та оголошеннями закінчується ця вже 69-та з черги ,,книга року'' Українського Народного Союзу, його ,,Альманах'' на 1979-ий рік.

ЗУСТРІЧ З НАДІЄЮ СВІТЛИЧНОЮ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Заходами 86-го відділу Союзу Українок Америки тут в п'ятницю, 18-го травня ц. р., о год. 7:30 вечора в Українському Народному Домі при 140 Проспект евеню відбудеться зустріч з Надією Світличною.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

РЕЗОЛЮЦІЇ...

(Закінчення зі стор. 2)

Делегати Третього СКВУ апелюють до українських видавців пресових органів та українських журналістів і надалі твердо стояти на принципах самобутности й незалежности Українського Народу, свободи сумління і слова та основно інформувати своїх читачів про національно-визвольні процеси в Україні й діяльність українських організацій та установ у вільному світі.

11. Делегати Третього СКВУ висловлюють признання всім діючим українським радіовим і телевізійним, періодичним і неперіодичним програмам і закликають українське громадянство підтримувати вже існуючі програми та організовувати нові всюди там, де їх ще немає. Маючи на увазі важливість для нас мати своїх журналістів та інших фахівців на полі публічної інформації та комунікації, слід заохочувати молодих українців студіювати згадані ділянки публічної інформації.

12. Постійний розвиток української національної спільноти в діяспорі буде тільки тоді забезпечений, коли поруч відповідної духово-культурної настанови, українські установи й організації матимуть тривку фінансову базу. Тому, на думку делегатів Третього СКВУ, слід присвятити більше уваги господарському ростові українських братських союзів, виробничих, торговельних і професійних установ і підприємств, індивідуальних українських купців і промисловців. Традиційне гасло української кооперації ,,свій до свого" заслуговує на повну піддержку. Тому українці в діяспорі повинні підтримувати в першу чергу українські підприємства і в той спосіб збагачувати стан українського посідання, що у свою чергу, дасть багатьом українцям місце праці, закріпить господарську стабільність української національної спільноти та допоможе українським організаціям та установам рости й розвиватися.

13. У кожній місцевості, де живуть українці, необхідно зорганізувати суспільну опіку для посередництва в забезпеченні допомоги потребуючим українцям; всюди там, де цього потрібно, належить нести допомогу потребуючим призбираними власними фінансовими засобами.

14. Українські допомогово-харитативні організації мають велике завдання початково заопікуватися усіми тими членами руху українського спротиву, які знайшлися у вільному світі. тільки велика жертовність вільної української громади зможе допомогти їм влаштуватися у країнах вільного світу.

15. Комісія Прав Людини при СКВУ, як і всі співпрацюючі з нею організації місцевого й крайового характеру, заслуговують на всесторонню підтримку українського громадянства. Вони слідкують докладно за визвольними процесами в Україні та за долею Нескорених та інформують українське громадянство про переслідування окупаційними властями кращих синів і доньок українського народу й унапрямлюють діяльність українців у діяспорі в організації їхньої оборони.

Делегати СКВУ стверджують з приємністю, що недавні правозахисні діячі України, ген. Петро Григоренко, Леонід Плющ і Надія Світлична, активно співдіють з організованою українською громадою.

16. Універсальні гасла боротьби за права нації і людини та змагання України за свою національно-державну свободу знайшли широкий і позитивний відгомін у вільному світі, поглибили можливості конкретної співпраці з визвольними й правозахисними рухами в СССР інших поневолених комуністичним тоталітаризмом і російським імперіялізмом народів і сприяють мобілізації всіх самостійницьких і соборницьких сил у вільному світі.

17. Зібрані на Третьому Світовому Конгресі Вільних Українців умандатовані делегати всіх діючих у вільному світі українських організацій та установ ще раз наголошують потребу всесторонньої допомоги в боротьбі Українського Народу за національні та людські права в Україні. Наша допомога Українському Народові й надалі залишається першочерговим завданням української національної спільноти, зорганізованої у Світовому Конгресі Вільних Українців.

18. Делегати Третього Світового Конгресу Вільних Українців урочисто прирікають, що українці у вільному світі не припинять своєї діяльности ,,за деколонізацію СССР — за визволення України"- аж до останнього досягнення цієї основної мети в діяльності СКВУ.

Президія Третього Конґресу СКВУ

РОЗЧАРОВАНІ

(Закінчення зі стор. 2)

політики. не питавши згоди парляменту. Цим дуже турбувався Моммзен до останніх днів життя. Декілька місяців перед смертю, 1902 року, він писав у статті ,,Що може нас врятувати" — про нездатність партії так званих націонал-лібералів противитися політиці абсолютизму в Німеччині. Моммзен радив справжнім лібералам діяти в союзі з німецькою соціял-демократичною партією для боротьби за демократичний устрій Німеччини. Про соціял-демократів німецьких Моммзен писав:

,,В цей час — це єдина велика партія, що має право на пошану". В цій партії не бракувало талантів, — зазначив Моммзен: мовляв, голови одного Гебеля вистачило б для десятка пруських поміщиків.. Август Бебель був провідником німецької соціял-демократії, визначним організатором, політичним письменником і промовцем.

Перестороги Моммзена, лавреата нагороди Нобеля, перед самоволею монархів не мала впливу в Німеччині. Року 1914 кайзер Вільгельм II оголосив війну Франції і Росії в надії перемогти і диктувати свою волю народам Европи. То був шлях до упадку, який передбачав Моммзен. Гітлер своїми походами від 1939 року довершив руїну.

КАРТЕР УСУНЕ...

(Закінчення зі стор. 1)

ваного ними пального.

Спостерігачі вказують, що американські фірми привітали рішення Президента зліквідувати урядову контролю над цінами нафти, але ще не відомо, чи Конґрес погодиться на встановлення додаткового податку на нафтові фірми, бо ці фірми мають значні впливи в обох Палатах Конґресу.

У своїй промові президент Картер признав, що його пропозиції щодо усунення урядової контролі над цінами американської нафти й нового податку на надмірні прибутки нафтових фірм спершу спричинять досить поважний зріст у цінах різних нафтових продуктів, зокрема бензини та оливи до огрівання будинків, але твердив, що на дальшу мету ці заходи повинні збільшити продукцію цього роду пального, зменшити вживання нафтових продуктів, що повинно довести до зменшення цін, а також до розвитку нових джерел енергії.

Президент рівнож закликав шоферів додержуватися 55-милевої максимальної швидкости на шляхах ЗСА, бо це заощаджує велику кількість бензини, як теж взивав населення користуватися масовими засобами транспортації і частіше ходити пішки. Крім того, президент Картер перестеріг, що якщо виявиться, що згадані добровільні заходи в справі заощадження бензини не будуть застосовані, то він встановить примусові заходи, наприклад, зарядить закриття бензинових станцій в суботи й неділі.

Якщо Конґрес дасть йому потрібне повновластя, то Президент плянує зарядити, щоб взимі термостати в канцелярійних будинках, чи то урядових чи приватних, як теж інших немешканевих приміщеннях були наставлені не вище 65 ступнів Фаренгайта, а вліті — не нижче 80 ступнів, щоб у такий спосіб заощаджувати енергію.

Впродовж цілої промови президент Картер підкреслював, що всі громадяни ЗСА мусять співпрацювати в напрямі розв'язки енерґетичної проблеми, зазначуючи, що він добре розуміє, що всі мусітимуть пожертвувати деякими вигодами, до яких звикли. Однак, енерґетична проблема дуже серйозна і постійно погіршується. Тому треба якнайшвидших протизаходів.